Należytość pocztowa opłacona gotówką. Wydanie A. B. C. Cena egzempl. 20 gr.

GŁOS NARODU

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Kraków, ul. św. Krzyża L. 11.
TELEFONY:
Redakcja . . . 101-90
Administracja . 133-44.
Konto PKO. Kraków Nr. 401.099.

Przedpłata wynosi:	W Krakowie z odnoszeniem	W Krakowie bez odnoszenia	Na całym obszarze Państwa polsk. z przesyłką pocztową	Zagranicą
Miesięcznie	5·— zł.	4·50 zł.	5·— zł.	8·— zł.

Redakcja niezamówionych artykułów nie zwraca i nie honoruje, listów nieopłaconych nie przyjmuje. Za każdą zmianę adresu 50 gr. Redakcja przyjmuje strony od godz. 11 do 13.

Rok XLIII. Kraków, poniedziałek, dnia 31 sierpnia 1936 r. Nr. 238.

Czystka w sowieckiej dyplomacji, armji i partji

Marsz. Blücher podejrzany o knucie spisku przeciw Stalinowi

Paryż, 30 sierpnia. (PAT). „Matin" zamieszcza artykuł o położeniu wewnętrzno-politycznem w Sowietach po zakończeniu procesu 16 trockistów. Jak się okazuje, akcja oczyszczenia kraju z elementów niebezpiecznych dla rządu bynajmniej nie zakończyła się rozstrzelaniem skazanych. Szef Guboguz (dawne GPU.) **Jagoda otrzymał nadzwyczajne pełnomocnictwa,** pozwalające na aresztowanie każdego podejrzanego o udział w spisku na życie Stalina. Jednakże wzajemna nieufność obecnych czynników rządzących idzie tak daleko, że Jagodę otoczono specjalnie zaufanymi, będącymi dygnitarzami, jak prokurator Wyszyńskij i znany czekista Agraner. **„Czystka przede wszystkiem ma objąć personel dyplomatyczny, milicję, armję no i naturalnie kadry partyjne.** Specjalna komisja, złożona z Rejsemana, Bielenkiego, Gołowicza, Gorbego, Kacenelsona otrzymała nieograniczone pełnomocnictwa dla sprawdzenia działalności sowieckiego personelu politycznego, urzędującego zagranicą. W dyplomacji najbardziej zagrożeni są w obecnej chwili ambasador sowiecki w Londynie Majskij — przyjaciel Tomskiego, radca ambasady w Rzymie Gelfand, poseł sowiecki w Sztokholmie, pani Kołłontaj, poseł sowiecki w Sofji Raskolnikow, znany jako osobisty przyjaciel gen. Putny, oraz poseł w Atenach Kobeckij, były sekretarz Zinowjewa.

W Moskwie budzi nadto zaniepokojenie położenie na Dalekim Wschodzie, mianowicie naczelny wódz sił sowieckich na tym terenie **marszałek Blücher podejrzewany jest o sympatyzowanie z przeciwnikami Stalina i knucie spisku. Niepokojąca sytuacja ma być też na Ukrainie.** Zarówno w Kijowie, jak i w Połtawie dokonano licznych aresztowań wśród wyższych urzędników i oficerów. Obiegają pogłoski, że wiceprzewodniczący rady komisarzy ludowych Ukrainy, były komendant armji czerwonej Jurij Kociubinskij miał przygotować wojskowy zamach stanu, który ujawnić się miał w czasie jesiennych manewrów. Sygnałem do tego zamachu miało być wystąpienie pułku czerwonych kozaków, którego honorowym dowódcą jest francuski senator komunistyczny Cachin.

T ockiści w Państwowym Banku Sowieckim

Moskwa, 30. 8. (PAT). „Ekonomiczeskaja Żyzn" w artykule Lendzackiego atakuje partyjne organizacje Banku Państwowego oraz poprzednie kierownictwo Banku za tolerowanie trockistów a głównie Arkusa, **który finansował, jak ustalił proces, z pieniędzy państwowych organizację trockistowsko-zinowjewowską od r. 1929.** Autor wymienia kilka osób z pośród urzędników Gosbanku, które współdziałały z Arkusem w jego akcji i pisze, że w Gosbanku wiedzieli i że **panował tam „spisek milczenia".**

Gen. Rydz-Śmigły w Paryżu

Paryż, 30. 8. (PAT). Generalny inspektor sił zbrojnych gen. Rydz-Śmigły w towarzystwie szefa sztabu głównego gen. Stachiewicza, płk. Strzeleckiego, rtm. Vacqueret i rtm. Horocha **przybył do Paryża w niedzielę o godzinie 14 m. 15, powitany na dworcu przez gen. Gamelin, ministra wojny Daladier, płk. Stoeffeta z domu wojskowego prezydenta Lebruna, zastępcę szefa sztabu głównego gen. Colsona, szefa gabinetu ministra spraw zagranicznych ministra Rochat, b. ministra lotnictwa gen. Denain oraz personal ambasady polskiej z ambasadorem Łukasiewiczem na czele.**

Entuzjastyczne powitanie w Belforcie

Po drodze gen. Rydz-Śmigły był witany serdecznie w Miluzie i w Belforcie, **gdzie oczekiwali go: przedstawiciel gen. Gamelin gen. Gerodias, dowódca okręgu wojennego gen. Blachard oraz podprefekt i mer Belfortu. Gen. Rydz-Śmigły odebrał raport od komendanta twierdzy Belfortu gen. Leroux, poczem przy dźwiękach hymnu polskiego i francuskiego przeszedł przed frontem oddziału honorowego w składzie pocztów sztandarowych wszystkich pułków, stanowiących załogę twierdzy Belfortu. O godz. 9 m. 50 generalny inspektor sił zbrojnych wśród entuzjastycznych owacyj zebranych przed dworcem publiczności odjechał do Paryża w towarzystwie gen. Gerodias, płk. Fydy, konsula Lechowskiego oraz prefekta Belfortu.**

— * —

„Wyzwoleńcy" będą również obradować

Warszawa, 30. 8. Jak się dowiadujemy, „Wyzwolenie", koncentrujące obok tygodnika tej nazwy, szereg działaczy z b. stronnictwa politycznego P. S. L. „Wyzwolenie", zwołuje również swój zjazd do Warszawy na dzień 20 września br. Zjazd będzie miał charakter ogólnopolski.

Samoloty powstańcze bombardowały Madryt

Madryt, 30 sierpnia (PAT). Dziś w nocy dokonały przelotu nad Madrytem samoloty powstańcze. Obrzuciły one niektóre dzielnice miasta bombami, przyczem wiele osób odniosło rany.

Londyn, 30 sierpnia. (PAT). Reuter donosi z Madrytu: w ciągu ostatnich 48 godzin samoloty powstańcze 4 razy atakowały Madryt. Celem tych ataków jest niewątpliwie steroryzowanie ludności cywilnej. — Ofiarą dwóch z tych ataków padło: 1 zabity i 15 ranionych.

* * *

Powstańcy wysłali delegata do Trybunału w Hadze

Burgos, 30 sierpnia. (PAT). **Członek Trybunału Haskiego i profesor uniwersytetu w Madrycie Rafael Altamira w momencie wybuchu powstania znajdował się w Segovii, poczem przybył do Burgos Po konferencji z gen. Cabanellas władze powstańcze poleciły mu udać się do Hagi. Prof. Altamira opuścił Burgos wczoraj wieczorem.**

Bunt oddziału Legji Cudz. w Marokku

Tanger 30 sierpnia. (PAT). Według otrzymanych tu wiadomości w jednym z pułków legjonu cudzoziemskiego w Marokku hiszpańskiem wybuchł bunt. Legjoniści rozstrzelali kilkunastu oficerów.

Narady celem położenia kresu okrucieństwom wojny domowej w Hiszpanji

Londyn, 30. 8. (PAT). Reuter donosi z Hendaye: Wczoraj popołudniu przybyli do Saint Jean de Luz 4-ej przedstawiciele rządu hiszpańskiego. 4-ej przedstawiciele powstańców dla zapoznania się z wnioskami dyplomatów, **zmierzającymi do położenia kresu okrucieństwom.**

Wniosek przedłożony przez dyplomatów zmierza do powołania komitetu międzynarodowego, który miałby zbadać sposoby rozjemstwa pomiędzy walczącemi stronami. Rzeczą zasadniczej wagi jest kto będzie powołany na przewodniczącego tego komitetu.

Hiszpanie nie uczestniczyli w naradach

Londyn, 30. 8. (PAT). Reuter donosi z Hendaye: Trzy narady ambasadorów głównych mocarstw, którzy urzędują obecnie na granicy nie **doprowadziły jeszcze do opracowania planu działania. Nieprawdą jest, jakoby na naradach tych byli delegaci powstańców i rządu hiszpańskiego.** W naradach brali udział ambasadorowie Stanów Zjednoczonych, Argentyny i Francji oraz ambasador W. Brytanji.

WYNIKI ROZGRYWEK LIGOWYCH.

Pogoń — Wisła 2:0; Warta — Dąb 4:2; Warszawianka — Ruch 2:0; Śląsk — Ł. K. S. 2:2.

WYNIKI A-KLASOWE.

Fablok — Wawel 3:1 Olsza — Podgórze 2:2: Nadwiślan — Unja 3:0; Cracovia — R. K. S. 0:0.

Min. Titulescu ustąpił

NOWY GABINET RUMUŃSKI.

Skład nowego rządu rumuńskiego został już ustalony. Najważniejszą zmianą jest ustąpienie z rządu dotychczasowego ministra spr. zagranicznych Titulescu oraz podsekretarza stanu w temże ministerstwie Badulescu. Ministrem spraw zagranicznych mianowany został dotychczasowy minister skarbu Wiktor Antonescu, przyczem dotychczasowy podsekretarz stanu w tym ministerstwie Wiktor Badulescu objął analogiczne stanowisko w resorcie spraw zagranicznych. Z innych zmian personalnych w łonie gabinetu wymienić należy ustąpienie dotychczasowego ministra spraw wewnętrznych Inculeca, który objął stanowiski wicepremjera a tekę jego objął dotychczasowy wiceminister spraw wewn. p. Iuca. — Opróżnione stanowisko ministra skarbu objął dotychczasowy podsekretarz stanu w min. rolnictwa Canciocv.

—:000:—

W sprawie srebrnego medalu jeźdźców

Prezes PKOl, płk. Glabisz, oświadczył na konferencji prasowej, że Międzynarodowa Federacja Jeździecka uznała, iż nie jest kompetentna do zajęcia stanowiska w sprawie decyzji olimpijskiego jury d'uppel, dyskwalifikującej polską drużynę jeździecką. Sprawa protestu Polski będzie przeto załatwiona przez najbliższy Międzynarodowy Kongres Jeździecki — w listopadzie br., a nadto w sprawie tej polscy delegaci do Międz. Kom. Olimp. wniosą tę sprawę na najbliższe posiedzenie Komitetu.

Garbarnia - Legja 6:2 (3:0)

W ramach rozgrywek ligowych gościła u siebie Garbarnia warszawską Legję, zagrożoną poważnie spadkiem z tabeli ligowej. Spotkanie z Garbarnią nie przyniło się do utrzymania się Legji w szeregach pierwszych drużyn polskich. — Gra prowadzona była spokojnie i ambitnie przez obie drużyny. Przewaga techniczna po stronie Garbarni — poczem po pauzie Legja ujęła inicjatywę uwieńczoną tylko dwoma golami. Bramki strzelili dla Garbarni Pazurek 3, a Riesner, Skóra Woźnak po jednej. — Dla Legji Wypijewski i Gburzyński. — Widzów około 1500.

Trójbój kobiet o mistrzostwo Polski

Na reprezentacyjnym stadjonie sportowym w Krakowie odbyły się zawody w trójboju o mistrzostwo Polski — do którego zgłosiły się aż trzy zawodniczki. Zainteresowanie zawodami bardzo słabe. Zwycięstwo łatwo odniosła mistrzyni olimpijska Kwaśniewska, przyczem zaznaczyć należy, że zwycięstwo to odnosi poraz czwarty. — W ogólnej punktacji wyniki osiągnięto następujące: **Kwaśniewska ŁKS. Łódź) 161** pkt. (w ub. roku 206 pkt.), **Wiśniewska** (Sokół Grudziądz) 112 pkt. i **Skirlińska** (Sokół Kraków) 68 pkt. Szczegółowe wyniki: **100 mtr.** Wiśniewska 14 sek., Kwaśniewska 14.2. Skirlińska 15; **skok w zwyż:** Wiśniewska 137.5 cm., Kwaśniewska 133.5, Skirlińska 128; oszczep: Wiśniewska 24.60 metr., Kwaśniewska 39.12. Skirlińska 16.85.

———:000:———

Kronika lwowska.

(Adres Oddziału lwowskiego „Głosu Narodu“ Lwów, ul. Małachowskiego 2/V. Telefon nr. 118-11).

—oOo—

KONFERENCJA 3 WOJEWODÓW WE LWOWIE. W gmachu województwa lwowskiego odbyła się w sobotę konferencja pp. wojewodów 3 województw południowo-wschodnich pod przewodnictwem p. Beliny-Prażmowskiego, na której omawiano aktualne zagadnienia organizacyjne i gospodarcze.

ZJAZD GWIAŹDZISTY DO LWOWA. — W dniu 6 września br. odbędzie się Zjazd gwiaździsty samochodowo-motocyklowy do Lwowa, organizowany przez Klub Automobilowy lwowski. Protektorat nad tą imprezą objął prezydent miasta dr. Ostrowski.

ULGOWE BILETY TRAMWAJOWE. — Począwszy od dnia 31 bm. można nabywać w Kasie. abonamentowej M. K. E. przy ul. Wóleckiej, oraz w powilonie M. K. E. na Wałach Hetmańskich legitymacje uprawniające do nabywania miesięcznych biletów szkolnych oraz jednorazowych biletów ulgowych. Z ulg tych korzystać mogą uczniowie szkół powszechnych i zawodowych państwowych i miejskich, uczniowie szkół średnich państw. oraz studenci szkół wyższych Do uzyskania legitymacji wymagane jest przedłożenie należycie wypełnionego i potwierdzonego przez odnośną władzę szkolną zaświadczenia wraz z naklejoną fotografją format 4 x 6 cm. Formularze potrzebne wydają bezpłatnie: kasa abonamentowa M. K. E. przy ul. Wóleckiej oraz Pawilon M. K. E. przy Wałach Hetmańskich.

URZĄD POCZTOWY „TARGI WSCHODNIE“ uruchomiony zostanie na czas od 5 do 30 września br. Godziny urzędowe od 8 do 20, bez przerwy, bez względu na niedziele i święta. Urząd ten będzie załatwiał wszelkie czynności w dziale nadawczym.

NAGŁA ŚMIERĆ. Przy ul. Sobieskiego l. 9, zmarł wczoraj nagle w swem mieszkaniu Ignacy Chach, pomocnik handlowy. Powodem zgonu — udar serca,

OSZUSTWA NA WADZE CHLEBA. Wydział Przemysłowy Magistratu przeprowadził ponowną kontrolę piekarń lwowskich, przyczem stwierdzono, że cały szereg piekarń, w większości żydowskich, dopuszcza się systematycznych oszustw na wadze wypiekanego chleba. Zakwestjonowano większe ilości takich bochenków w piekarni K. Nelkena, gdzie do przepisowej wagi jednego kg. brakowało 15 dkg., oraz w piekarniach I. Zimmermana. I. Sprotzera i S. Waldmana.

——0-0-0——

TEATR WIELKI.

Poniedziałek g. 8: „Pani prezesowa“.

REPERTUAR KIN LWOWSKICH.

APOLLO: „Dinky“.
ATLANTIC: „Romistrz von Werffen“.
CASINO: Pierwszy film plastyczny.
CHIMERA: „Mały król“.
UCIECHA: „Tajemnica dra Chandlera“.
GRAŻYNA: „Sen nocy letniej“.
KOPERNIK: „Mam 19 lat“ oraz „Człowiek który wiedział“.
MUZA: „Kidnaperzy“ oraz „Casino de Paris“.
MIRAŻ: „Julika“ oraz „Weronika“.
PALACE: „Załoga“.
PAX: „Anna Karenina“.
RAJ: „Amfitrion“.
ŚWIT: „Amfitrion“.
STYLOWY: „Doktór X“ i rewja.
TON: „Mleczna droga“.

Wielka manifestacja katolicka w Wieliczce

Przejawem wzrastającej aktywności społeczeństwa katolickiego archidiecezji krakowskiej był m. in. **„Dzień Katolicki“, zorganizowany przez Dekanalny Instytut Akcji Katolickiej w Wieliczce.** Uroczystość wypadła okazale, gromadząc blisko 20 tys. wiernych. Wziął w niej udział **Książę Metropolita Sapieha.**

„Dzień Katolicki“ rozpoczął się Mszą św. odprawioną przez ks. **dziekana Węgrzynka.** Podniosłe kazanie na temat aktualnych obowiązków katolików wygłosił ks. **dr. Machay** z Krakowa. Po nabożeństwie wszystkie parafjalne organizacje A. K. przedefilowały przed Ks. Metropolitą Sapiehą. Defilada trwała blisko godzinę. Otwarcia „Dnia Katolickiego“ dokonał prezes Dekanalnego Instytutu A. K. p. **Chałupa**, poczem do zgromadzonych przemówił Ks. **Metropolita Sapieha.** Wskazując na wielkie niebezpieczeństwa jakie grożą katolicyzmowi ze strony jego wrogów: komunizmu i socjalizmu, Książę Metropolita wzywał do konsolidacji społeczeństwa katolickiego, poczem udzielił zebranym błogosławieństwa. Referat na temat **„Kościół katolicki a kwestja społeczna“** wygłosił **red. K. Turowski** z Krakowa. — Na zakończenie przyjęto rezolucje, stwierdzające **konieczność wykonania społecznej nauki Kościoła.** Odegraniem hymnu „Jeszcze Polska nie zginęła“ zakończono oficjalną część „Dnia Katolickiego“. Po przerwie obiadowej na placu przy plebanji młodzież z Bieżanowa i Wieliczki popisywała się śpiewami i tańcami.

Należy dodać, że podczas uroczystości zebrani zgotowali Księciu Metropolicie serdeczną owację, wyrażając swoją radość z powodu uświetnienia tego dnia czynu katolickiego — przez Jego osobisty w nim udział.

—oOo—

Kraków otrzyma niebawem Instytut Balneologiczny

Na wystawie turystyczno-uzdrowiskowej w Krakowie — obok portretu **śp. prof. Korczyńskiego** — „ojca balneologji polskiej“ ustawiono piękny model gmachu Instytutu Balneologicznego. Instytut, o którym marzył znakomity uczony stanie niebawem pod dachem. Testament prof. Korczyńskiego zostanie wykonany. Dzięki wysiłkom Towarzystwa Balneologicznego w Krakowie, które zebrało **90.000 złotych** — gmach, instytutu w połowie grudnia będzie najzupełniej wykończony.

Instytut — którego koszt budowy wynosi **170.000 złotych** (grunta ofiarowało m. Kraków za darmo) — a urządzenia lekarskie **70.000 złotych**, posiadać będzie najnowocześniejsze urządzenia lecznicze i techniczne. Zaopatrzony będzie w windy, centralne ogrzewanie, wanny, natryski, djatermie, aparaty Roentgena itd.

Całe pierwsze piętro zajmować będzie klinika. Na drugiem piętrze, na werandach oszklonych, urządzone będą leżalnie. Pacjenci przebywający w klinice Instytutu będą mieli wszelkie wygody.

Na parterze tego gmachu znajdować się będą **pracownie** — chemiczna, geologiczna, biologiczna i rentgenologiczna. Wreszcie w wysokich suterynach znajdą pomieszczenie **fizykoterapja i hydroterapja.**

W ciągu zimy wykonane zostaną roboty monterskie a na wiosnę urządzenia lekarskie. Tak i z początkiem przyszłego sezonu kąpielowego Instytut Balneologiczny w Krakowie rozpocznie swą działalność.

Instytut ten posiada wielkie znaczenie dla polskiego zdrojownictwa. Odbywać się w nim będą **badania wód mineralnych, mułów, borowin, eksperymentowanie na większą skalę wartości czynników leczniczych uzdrowisk krajowych.**

Kraków jest niejako stolicą polskiej balneologji. Tu też niebawem ma być kreowana **pierwsza polska katedra balneologji.** To też niewątpliwie ministerstwo Oświaty poprze wysiłki Towarzystwa Balneologicznego nad wykończeniem Instytutu, który będzie miał olbrzymie znaczenie dla prac naukowych w dziedzinie balneologji.

Jak się dowiadujemy Ministerstwo Opieki Społecznej obiecało poprzeć prace Instytutu roczną dotacją **10.000 zł.** Taką samą dotację przyrzekł Związek Uzdrowisk Polskich w Warszawie — przyczem doraźnie na wykończenie budowy gmachu Instytutu wyasygnował **40.000 zł.**

63 nowych szkół zbudowało Tow. Popierania Budowy Szkół

Wczoraj odbyło się w Krakowie, w obecności **kur. Godeckiego,** doroczne zebranie krakowskiego oddziału **Tow. Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.** Ze złożonego za rok 1935 sprawozdania wynika, że **Towarzystwo wybudowało 255 nowych izb szkolnych oraz rozpoczęto budowę 160. Wykończono budowę 63 budynków szkolnych, a rozpoczęto budowę dalszych 196. Po udzieleniu absolutorjum zarządowi uchwalono preliminarz wyrażający się cyfrą 733 tys. zł.** Do zarządu wybrano m. in. **rektora U. J. dr. Szafera.**

WIADOMOSCI KOSCIELNE.

NABOŻEŃSTWO KU CZCI BŁ. BRONISŁAWY. Doroczna uroczystość ku czci błog. Bronisławy, Patronki Polski, połączona z 40-godzinnem nabożeństwem i odpustem zupełnym odbędzie się w dniach 1, 2 i 3 września w kościele PP. Norbertanek na Zwierzyńcu w Krakowie. Nabożeństwo rozpoczynać się będzie codziennie wystawieniem Najśw. Sakramentu o godz. 5.30 rano a zakończy się o godzinie 7 wieczorem nieszporami z kazaniem. Msze św. będą odprawiane w następującym porządku: Prymarja z godzinkami o Najśw. Marji Pannie o godz. 5.30 rano, Msza św. konwentualna o 7.30, wotywa o 9, suma z kazaniem o 10.30. W kaplicy błog. Bronisławy na Kopcu Kościuszki codziennie Msza św. o godz. 7 podczas tej uroczystości. Nieszpory rozpoczynają się 1 i 2 dnia o godz. 6, a 3 dnia o godz. 5. Celebrują: OO. Franciszkanie, Reformaci i Dominikanie.

—oOo—

Kronika krakowska

SIERPIEŃ.
31. Poniedziałek. Św. Rajmunda.
Wschód słońca 4.45, zachód 18.27
Długość dnia 13 godzin i 42 min.

WRZESIEŃ.
1. Wtorek. Bł. Bronisławy.
Wschód słońca 4.47, zachód 18.24
Długość dnia 13 godzin i 37 min.

—oOo—

WIKARÓWKA BEZ RUSZTOWAŃ. Prace nad wykończeniem budynku wikarówki marjackiej postąpiły wyraźnie naprzód. Ostatnio ukończona została zewnętrzna wyprawa gmachu, skutkiem czego usunięto ustawione dokoła budynku rusztowanie. Widok nowej wikarówki wywołał w mieście ogólne zadowolenie. Nawet jej przeciwnicy z przed paru miesięcy przyznają teraz, że Krakowowi przybyła prawdziwa ozdoba w postaci „wikarówki“.

NOWE STYPENDJA DLA AKADEMIKÓW. Polska Akademja Umiejętności przyzna w roku bież. 3 stypendja po 600 zł. z zapisu śp. Marji Jankowskiej, niezamożnym studentom wyższych uczelni, wykazującym dobre postępy w studjach. Termin wnoszenia podań upływa 10 października. — Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego rozpisał konkurs na dwa stypendja po 3 tys. zł. na wyjazd na studja zagranicę dla 2 studentów, rzymsko-katolików. Stypendja pochodzą z zapisu śp. Trębickiego. Termin wnoszenia podań do 15 września br.

OBOWIĄZKOWE BADANIA LEKARSKIE kandydatów do studjów wyższych w Krakowie rozpoczną się w Klinice Lekarskiej U. J., ul. Kopernika 15, w dniu 10 września b. r. i trwać będą do końca miesiąca. Wszelkich bliższych informacji można zasięgnąć w kancelarji Kliniki Lek. U. J. oraz w Kwesturach wyższych uczelni.

—oOo—

ZAWIADOMIENIA I KOMUNIKATY.

WPISY DO MIEJSKIEJ SZKOŁY GOSPODARSTWA DOMOWEGO (u. św. Marka 34) odbędą się w dniach 31 sierpnia, 1 i 2 września w godzinach między 9 a 13. Miejska Szkoła Gospodarstwa Domowego obejmuje: roczną Szkołę Przysposobienia w Gospodarstwie Rodzinnem, dwuletnią Szkołę dla Pomocnic Gospodarczych, oraz oddziały: gotowania dla pani domu, robót ręcznych kobiecych i trykotarstwa ręcznego.

WYCIECZKA DO ROŻNOWA. Krak. Tow. Techniczne wspólnie z Krak. Oddziałem Związku Pol. Inżynierów Budowlanych urządza w dniu 12 ewent. 13 września wycieczkę do Rożnowa celem zwiedzenia budowy zapory na Dunajcu. W wycieczce mogą brać udział członkowie powyższych towarzystw wraz z rodzinami. Bliższe informacje, oraz zgłoszenia udziału w Sekretarjacie Tow. Technicznego, Straszewskiego 28.

—oOo—

TEATRY I KINA KRAKOWSKIE.

Teatr m. im. J. Słowackiego.

Poniedziałek: „Trochę słońca dla Renaty“.
Wtorek: „Kibic“.

—oo—

ŚWIT: „Tajemnica panny Brinx“.
WANDA: „Krwawe perły“.
APOLLO: „Mały buntownik“.
SZTUKA: „New Jork—San Francisko“.
PROMIEŃ: „Nie zapomnij o mnie“.
UCIECHA: „Dinky“.
STELLA: „Ostatni posterunek“.
ADRIA: „Sprawa Nr. 444“. — „Żona dwóch mężów“.
BAGATELA: „Szczęście na ulicy“, oraz rewja pt. „Halmirska w Bagateli“.
DOM ŻOŁNIERZA. Od piątku 28 bm.: „Parada rezerwistów“.

—oOo—

„TROCHĘ SŁOŃCA DLA RENATY“ PO CENACH NAJNIŻSZYCH. Dziś w poniedziałek dana będzie świetna komedja E. Ebermayera „Trochę słońca dla Renaty“ w przekładzie E. Gałuszkowej a w opracowaniu scenicznem reż. J. Karbowskiego. Zabawna treść sztuki, a przedewszystkiem pogodny nastrój komedji czynią z niej rzecz miłą, ciekawą i pełną humoru. W rolach głównych wystąpią pp.: Starkówna, Kaliszewski, Macherski, Węgrzyn, Woźniak, Woźnik i in. — Jutro we wtorek oraz w środę powtórzona będzie amerykańska komedja M. Lee Smilles'a i I. O'Knougthy'ego „Kibic“ w opracowaniu scenicznem reż. J. Karbowskiego z p. Szubertem w roli tytułowej oraz w dalszej premjerowej obsadzie.

INAUGURACJA SEZONU W OPERZE KRAKOWSKIEJ. W poniedziałek 7 września br. wystawia Opera krakowska na otwarcie swego sezonu uroczą i melodyjną operę Bizet'a „Poławiacze pereł“, w opracowaniu muzycznem dyr. B. Wallek-Walewskiego a reżyserskiem St. Romanowskiego. W operze tej gościnnie wystąpią: Ada Sari, doskonały baryton Eugenjusz Mossakowski oraz Adam Dobosz.

Doniosłe uroczystości w Jędrzejowie

W czwartek 27 sierpnia zakończyły się pod niosłe uroczystości ku czci Błogosł. Wincentego Kadłubka w kościele Po-cysterskim w Jędrzejowie. Uroczystości te zgromadziły w tym roku tysiączne rzesze nie tylko z okolic Jędrzejowa, ale nawet z dalekich stron Polski. Codziennie przez 8 dni obszerna świątynia Błog. Wincentego zapełniała się wiernymi po brzegi. Porywające kazania głosił wymowny kaznodzieja ks. Br. Rajchel z Kazimierzy Małej. Największy udział pobożnych pątników przypadł na niedzielę 23 sierpnia. Sumę w kościele odprawił ks. dr. Antoni Marchewka z Katowic, a drugą sumę na obszernym placu kościelnym odprawił ks. kanonik Pałczyński, dziekan z Sędziszowa. Po sumie wyruszyła na ulice miasta olbrzymia procesja z Relikwjami Błog. Wincentego Kadłubka, w której wzięło udział około 30 tysięcy ludzi. Przez całą oktawę zanoszono przy grobie wielkiego Patrona Polski gorące modły o odwrócenie bolszewizmu od naszej ukochanej Ojczyzny. Wspaniale bardzo wypadło zakończenie tej uroczystości: sumę odprawił dziekan jędrzejowski ks. kanonik Jabłoński, kazanie zaś wygłosił stróż grobu Błog. Wincentego, ks. prałat St. Marchewka.

Minister Iraku pośredniczy
między arabami a rządem brytyjskim

Jerozolima, 30. 8. (PAT). Minister spr. zagr. Iraku Nuri Pasza, który z ramienia królów arabskich podjął misję pośredniczenia między administracją brytyjską i naczelnym komitetem arabskim w Palestynie, celem doprowadzenia do zlikwidowania strajku, odbył ostatnio szereg rozmów z członkami komitetu arabskiego. W Jerozolimie czynione są różne domysły, zwłaszcza ze strony prasy żydowskiej, **na temat ustępstw, jakie rząd brytyjski miałby przyrzec Nuri-Paszy wzamian za zakończenie strajku.** Wydaje się prawdopodobne, że Nuri-Pasza nie uzyskał żadnych kongretnych zapewnień. Omówił on natomiast z przywódcami arabskimi warunki zakończenia strajku i zaprzestania akcji terorystycznej. Nuri-pasza oświadczył, iż w takim wypadku Irak przy poparciu pozostałych państw arabskich podjąłby w Londynie **starania w sprawie zawieszenia imigracji żydowskiej do Palestyny.** Mimo pogłosek o zamierzonym zaniechaniu akcji terorystycznej, **sytuacja ponownie uległa pogorszeniu.** W godzinach rannych zastrzelono na przedmieściu Jerozolimy żydowskiego policjanta, który był jednocześnie studentem uniwersytetu hebrajskiego.

Radio.

Polskie radjo rozpoczyna audycje szkolne

Radjofonja szkolna, nowa forma kształcenia młodzieży rozwija się intensywnie. Świadczy o tem wzrastający nieustannie zasięg jej oddziaływania. Radjofonja szkolna nie pragnie bynajmniej rywalizować z właściwą szkołą — chodzi tu bowiem jedynie o współpracę jaknajbardziej harmonijną na wspólnym dla obu tych instytucyj odcinku zadań wychowawczo - oświatowym. Audycje szkolne są uzupełnieniem wiadomości, jakie uczeń zdobywa w klasie, są dopełnieniem pracy pedagogicznej, realizowanej przez nauczycielstwo. Aby tę wzajemną współpracę zacieśnić, uczynić ją bardziej skuteczną, publikuje się już obecnie w niektórych państwach specjalne perjodyki, poświęcone zagadnieniom radjofonji szkolnej.

Audycje dla szkół, jakie nadawane będą przez P. Radjo w najbliższym okresie, przed stawiają się zarówno z punktu widzenia dydaktyki jak i rozrywki wysoce interesujące. Przygotowano szereg słuchowisk i pogadanek, poruszających najrozmaitsze dziedziny zainteresowań. A więc uwzględnione zostały tematy krajoznawcze (jedna z najbliższych audycyj tego typu — to **„Wędrówki po Łowiczu“**), historyczne np.: „Dzieci w walce o niepodległość“ i wiele innych. Specjalny dział stanowią wszelkiego rodzaju aktualności, dla których przeznaczone są audycje ranne (8—8.10). Natomiast słuchowiska i pogadanki nadawane będą w godzinach południowych od 11.30 do 12.00; przyczem dla dzieci młodszych zarezerwowano wtorki i środy, dla starszych poniedziałki i piątki.

Sporo miejsca w programach audycyj szkolnych nadchodzącego roku zajmuje **muzyka**, czynnik — jak wiadomo — o wybitnych walorach wychowawczych. W każdy więc czwartek odbywać się będzie poranek muzyczny, w soboty zaś — audycje p. t.: **„Śpiewajmy piosenki“**. Na marginesie zaznaczamy, iż muzyka odpowiednio przystosowana do gustów i zamiłowań młodzieży, znajdzie się, jako dopełnienie w każdej niemal audycji.

W porównaniu zatem z ubiegłym rokiem ilość audycyj szkolnych nadawanych w g. południowych, **wzrośnie w nadchodzącym roku z trzech do sześciu.**

—*—

Programy stacyj radjowych.

WTOREK, DNIA 1-go WRZEŚNIA 1936 R.

Program ogólny. Godz. 6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze“; 6.33 Gimnastyka; 6.50 Muzyka z płyt; 7.20 Dziennik poranny; 7.30 Programy lokalne; 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa; 12.03 Programy lokalne; 12.13 Dziennik południowy; 12.23 Koncert kameralny; 15.30 Wiadomości gospodarcze; 15.45 Skrzynka PKO; 16 Programy lokalnee; 16.45 Odczyt; 17 Piosenki; 17.20 Utwory na fortepian; 17.50 Pogadanka; 18 Programy lokalne; 18.50 Pogadanka aktualna; 19 i 20.45 Audycja z wystawy radjowej; 19.10 Koncert orkiestry P. R.; W przerwie Skecz; 20.30 Szkic literacki; 20.45 Dziennik wieczorny; 20.55 Pogadanka aktualna; 21 Koncert chóru solistów; 21.20 Koncert rozrywkowy z Wilna; W przerwie o godz. 22 Wiadomości sportowe; 23—24 Program lokalny dla Warszawy.

Kraków (239.5 m). Godz. 7.30 Program na dz. bieżący; 7.30 Kilka informacyj: 7.40 Muzyka z płyt: 12.03 Wiadomości rolnicze; 14.30 Koncert muzyki lekkiej z płyt; 15.30 Wiadomości gospodarcze ; g. 16 Koncert solistów; 18 Skrzynka dla dzieci; 18.10 Wiadomości z dnia; 18.15 Czy wiecie, że...; 18.40 Koncert reklamowy.

Lwów. (377.4) Godz. 7.30 Program na dzisiaj; 12.03 Płyty; 14.30 Muzyka z płyt; 15.30 Wiadomości gospodarcze; 16 Płyty; 18 Silva rerum; 18.05 Skrzynka dla dzieci; 18.15 Muzyka z płyt; 18.25: Pogadanka; 18.40 Koncert reklamowy.

Warszawa. (1339.3 m). Godz. 6.50 Muzyka na płytach; 7.30 Program na dzień bieżący; 7.35 Parę informacyj; 7.40 Płyty; 12.03 Wiadomości rolnicze; 16 Muzyka z płyt; 18 Pogadanka; 18.10 Życie kulturalne stolicy; 18.15 Koncert reklamowy; W przerwie o godz. 18.30 Komunikat meteor. dla zawodników Gordon Bennetta; 23—23 Muzyka taneczna z płyt.

Katowice. (395.8) Godz. 6.00 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze“: 6.03 Płyty: 6.28 Program na dzisiaj; 12.03 Życie kulturalne Śląska; 12.10 Wiadomości bieżące; 13.15 Płyty; 14.13 Wiadomości giełdowe; 15.30 Kukiełki śląskie; 16 Płyty; 18: Feljeton; 18.10 Koncert niespodzianek; 18.35 Koncert reklamowy.

Celem uregulowania nakładu prosimy o jaknajrychlejsze uregulowanie prenumeraty.

Wspólnota Interesów będzie budować stocznię?

Warszawa 29 sierpnia. (Telef.). Pewne koła gospodarcze wystąpiły z projektem, by upaństwowiona Wspólnota Interesów na Śląsku podjęła się budowy stoczni w Gdyni. Stocznia ta miałaby być odpowiednio przygotowana do budowy okrętów i utworzyłaby dla Wspólnoty Interesów na wielkie możliwości dostaw materjałów.

Kupiectwo toruńskie w obronie swej egzystencji

Odbyło się posiedzenie Korporacji Kupców Chrześcijańskich, na którem powzięto uchwałę, polecającą Zarządowi **przyjmować do związku tylko członków wyznania rzymsko-katolickiego.** Wniosek jednak o zmianę w tym kierunku statutu nie przeszedł. Omówiono dalej szczegółowo akcję zdecydowanego przeciwdziałania nielegalnie uprawianemu przez żydów handlowi domokrążnemu, niewynajmowania lokali kupcom żydom oraz pomijania komiwojażerów żydów.

Ceny parcel nad morzem zniżkują

Według ostatnich zestawień ceny parcel nad brzegami otwartego Bałtyku wykazują stale **tendencje zniżkowe, co przyjąć należy z ogromnem zadowoleniem, gdyż ceny niektórych terenów parcelacyjnych wyśrubowane były do wprost do niebywałych rozmiarów. Obecnie cena parceli w Wielkiej Wsi - Hallerowie waha się od 2 do 8 zł., w Jastrzębiej Górze od 4 do 10 zł., w Jastarni od 4 do 12 zł.**

Wzrost ujemnego salda w bilansie handlowym Stanów Zjedn.

Bilans handlu zagranicznego Stanów Zjednoczonych w mies. lipcu przedstawiał się następująco (w milj. dolarów — w nawiasach dane za analogiczny miesiąc r. ub.): wywóz **178,3** (173,2), przywóz **193,4** (176,6), saldo ujemne **15,1** (3,4). Jak widać z tych liczb, w miesiącu sprawozdawczym wzrósł w porównaniu z tym samym okresem czasu r. ub. zarówno przywóz, jak i wywóz. jednakże tendencja ta wyraziła się znacznie silniej po stronie przywozu. W związku z tem **powiększyło się poważnie ujemne saldo bilansu handlowego Stanów Zjedn.**

330 harcerzy — żeglarzami

Na statku ćwiczebnym **„Elemka“**, na którym od dwóch miesięcy zaokrętowany został **Harcerski Ośrodek Żeglarstwa Przybrzeżnego**, czynione są obecnie przygotowania do zakończenia II turnusu kursu morskiego. **150 harcerzy przystępuje do egzaminu na żeglarzy. Warto nadmienić, iż lipcowy kurs przeszkolił na „Elemce“ już 180 żeglarzy.** „Elemka“ spełnia więc bardzo poważną rolę jako baza wyszkolenia morskiego młodzieży. Zaokrętowanie uczestników kursów morskich na „Elemce“ pozwoliło im poza ćwiczeniami na jachtach i szalupach zapoznać ich z urządzeniami okrętowemi, odbywaniu ćwiczeń statkowych i wdrożenie w tok służby okrętowej.

Po dwóch kursach przybywa nam obecnie **330 nowych żeglarzy zaprawionych do służby jachtowej.**

— • * • —

Kronika naszego wybrzeża

ODNOWIENIE PORTU W PUCKU. Prastara przystań Pucka, znajduje się w stadjum wielkiej restauracji. Odbudowywane jest molo wschodnie, które uległo kompletnej ruinie na skutek burz przed 3 laty. Zainstalowane zostały na nadbrzeżu środkowem na masztach o żelaznej konstrukcji światła pozycyjne ułatwiające wjazd do portu. Drugi maszt znacznie wyższy zainstalowany został w obrębie murów kościoła, skąd dominuje nad całą zatoką i widoczny jest z półwyspu Helskiego. Prace posuwają się w szybkiem tempie. W najbliższym czasie nastąpi pogłębienie całego portu.

REKORDOWY TRANSPORT RYŻU. Onegdaj zawinął do portu gdyńskiego z Rangoonu angielski statek „Pukkastan“ o pojemn. 5800 t. r. br. z ładunkiem 10.160 t. ryżu niełuszczonego. Ładunek przewieziony został bezpośrednia z Indyj i stanowi rekord dotychczasowych masowych transportów ryżu niełuszczonego, przeznaczonego dla Łuszczarni Ryżu w Gdyni.

1.800 OSÓB SPĘDZIŁO URLOP W OBOZACH L. M. K. W HELU. W obozach nadmorskich Ligi Morskiej Kolonialnej w Helu przebywało około 1.800 osób. Fakt ten świadczy o dużej popularności obozów L. M. K., które umożliwiają szerokim rzeszom przyjemny pobyt nad morzem. Warto przypomnieć, że obóz L. M. K. w Helu jest czynny do dnia 15 września.

SZOSA ASFALTOWA DO BRZEGÓW OTWARTEGO BAŁTYKU. Najpiękniejszy odcinek szosy nad zatoką Pucką pomiędzy Gnieżdżewem a Puckiem został wyasfaltowany na przestrzeni 5 km. Prace zostały ostatecznie wykończone i odcinek nowej autostrady jest dostępny do użytku publicznego. Wspomniana szosa asfaltowa biegnie w odległości 2—3 metrów od wód zatoki Puckiej i stanowi jedną z najbardziej pięknych szos naszego wybrzeża.

KONIECZNOŚĆ NAPRAWY BRZEGU HELSKIEGO. Wzdłuż alei Nadmorskiej w Helu w ciągu zimowych burz podmyta została całkowicie plaża i odcinek brzegu, tak, że zachodziła obawa podmycia jezdni alei. Urząd Morski dokonał doraźnych napraw. Obecnie należałoby koniecznie pomyśleć o zasypaniu wyrw i odbudowaniu zniszczonego odcinka plaży. Plaża ta bowiem, znajdując się po stronie południowej, była eldoradem dzieci.

ODPŁYWY KANAŁOWE NIE BĘDĄ SPŁYWAĆ Z PUCKA DO ZATOKI. Komisja sanitarna Urzędu Morskiego z Gdyni orzekła konieczność budowy studzień Inhoffa, dla odpływu ścieków kanałowych Pucka. Ścieki obecnie wpadają do zatoki. Zarząd miasta poczynił już w tej sprawie odpowiednie kroki. Studnie Inhoffa zastosowane zostały dla odpływów kanałowych w Gdyni.

—— (o-o) ——

MAURYCY JOKAI. 6

Tajemnicza rana

Tłumaczyła Mgr. Janina Niwelińska.

Tak nieprzytomnie mówiłem do niemych prochów i tam przyszedł na mnie sen lub może omdlenie — tylko tyle wiem, że zaczęło mi się śnić, że widziałem, iż podniosło się wieko trumny znajdującej się przede mną a zmarła żona poczęła się podnosić. Leżałem skurczony przed trumną. Ręce i głowę złożyłem na krawędzi trumny. — Wargi zmarłej były blade, lecz czerwieniała na nich jedna jedyna kropla krwi. Powoli przechyliła się ku mnie i otworzywszy oczy pocałowała moją rękę, na której została kropla krwi z jej warg. Potem zamknęła oczy i położyła się na zimne wezgłowie. Półżywa opadła, zamykając trumnę z powrotem.

Niedługo potem z omdlenia zbudził mnie ostry ból, jak ukąszenie skorpiona. — Pospiesznie wyszedłem na dwór; — było wcześnie rano, nikt mnie nie widział. Kropla krwi nie została żadnego śladu na ręce, a jednak miejsce to tak paliło, jakby się tam dostała trucizna.

Ból ten rósł z godziny na godzinę i nigdy nie ustawał. Czasami i spałem z tem, odczuwając jednak ból. — Nie skarżyłem się nikomu i tak nikt by nie uwierzył moim słowom. Pan tylko był świadkiem tego, co ja musiałem cierpieć, oraz tego, jak znikł mój ból po obu operacjach, usuwających przestrzeń, którą zajmowała na mojej ręce owa nieszczęsna kropla krwi. Ale, gdy tylko zagoiła się rana. odnawiała się męka; teraz już trzeci raz mnie atakuje, a nie mam sił z tem walczyć. Za godzinę odejdę stąd. Ta myśl mnie pocieszą, że ponieważ ona zemściła się tu, może tam mi przebaczy.

— Dziękuję Panu za oddane mi przysługi — Niech Bóg Pana za to błogosławi“.

W kilka dni potem można było czytać w gazetach, że pan R. — jeden z najbogatszych obywateli — zastrzelił się.

Niektórzy mówili, iż się uczynił to z rozpaczy za żoną; dobrze zorjentowani jako przyczynę śmierci podawali ranę nieuleczalną, — a najmądrzejsi twierdzili, że cierpiał na monomanję i tylko uroił sobie męczącą ranę, której nie można było wyleczyć.

KONIEC.

Na morskich szlakach.

Nasz dorobek w dziedzinie rozbudowy marynarki wojennej

Mimo zaniedbań naszych przodków przez cały bodaj ciąg dziejów naszej historji przedrozbiorowej, mimo niewyzyskania szeregu okazyj, nadających się do ugruntowania granic Polski silną stopą nad dwoma morzami, u których wrót znajdowały się nasze granice, — Polska odrodzona znalazła się znów nad morzem. Od kilku lat, mimo największej depresji gospodarczej i pogłębiającego się kryzysu, **3/4 naszego obrotu handlowego idzie drogą morską.** Trzy czwarte potrzebnego nam do życia wywozu i przywozu przechodzi przez porty: **Gdańsk i Gdynię.** Trzeba sobie jednak wyraźnie zdać sprawę, że, w razie powikłań wojennych z jakimkolwiek państwem, mającem dostęp do morza, nasza struktura gospodarcza nie może z dnia na dzień zmieniać się. Nasze nastawienie gospodarcze na wwóz i wywóz w trzech czwartych przez morze, nie może być przerzucone na jakieś inne, niewykorzystywane podczas pokoju granice lądowe, tem bardziej niepewne podczas wojny. Dlatego poza obroną kraju i jego granic, **Polska musi bronić swych interesów na morzu.**

Czynnikiem, do tego powołanym jest **marynarka wojenna**, do której nie odnosimy się jeszcze tak, jak na to zasługuje. Dla większości społeczeństwa marynarka wojenna jest zagadnieniem nawskroś wojskowem, leżącem wyłącznie sferze zainteresowań, dbających o to rządowych czynników kompetentnych i specjalistów z tej dziedziny. Tymczasem **jest to sprawa, która podobnie jak armją lądową i lotnictwem, winien interesować się cały Naród. Mamy 2 kontrtorpedowce, 3 łodzie podwodne, 4 traulery. Budujemy stawiacz min, 2 kontrtorpedowce i 2 łodzie podwodne. Razem ponad 15 tysięcy tonn wyporności.** To stanowczo mało, jeżeli mamy czegoś więcej żądać od naszej marynarki wojennej, oprócz powiększenia w razie wojny liczby opłakiwanych przez Naród bohaterów.

Związaliśmy nasze życie gospodarcze już w 3/4 z morzem, **jest już więc czego bronić na Bałtyku, a będzie w przyszłości jeszcze więcej.** Tak, jak silnem musi być nasze wojsko, tak [illegible] posiadać flotę wojenną. **Mamy doskonały jej zaczątek.** Rozbudujemy ją według potrzeb kraju — **program i pieniądze znajdź się muszą**, z jej budową rozwinie się przemysł krajowy, zmniejszając bezrobocie.

Nie można czekać, aż się poprawi konjunktura — aż będziemy bogaci. Rozbudowujmy flotę szybciej, aby przynajmniej małemi krokami zdążać za tymi, którzy to czynią w butach siedmiomilowych. W przeciwnym razie — z naszemi morskiemi aspiracjami znajdziemy się na łodzie. Będziemy towary sprowadzać przez cudze granice, a do upragnionych kolonij będziemy jedzili chyba przez Triest lub inną Rygę.

Dla rozbudowy floty trzeba przychylnej atmosfery, jaką społeczeństwo nasze otacza wojsko, trzeba zrozumienia jej celów i jej potrzeby, trzeba woli całego społeczeństwa. Jedną z dróg zadokumentowania tych uczuć jest rozpowszechnienie i zwiększenie wydajności zbiórki na Fundusz Obrony Morskiej.

Wykopalisko z epoki lodowej

Na terenach żwirowni p. Leona Potrykusa pod Poczerninem nad brzegami otwartego Bałtyku, wykopano potężny róg jakiegoś zwierzęcia z IV epoki lodowej. Oględziny wykazały, że jest to róg **prażubra** (bos priscus) z przed około **200.000 lat.** Wykopalisko przekazane zostało do muzeum. — Róg znajdował się w warstwie dyluwialnej na głębokości 6 metrów.

—— o-O-o ——

Wielka kolonja kapłańska nad polskiem morzem

Osada rybacka **Dębki** nad granicą polsko-niemiecką przy ujściu rzeki Piaśnicy do morza, dzięki wybudowaniu kaplicy, rozwijać się zaczęła jako piękne i wzięte kąpielisko nadmorskie. Dębki stały się ulubioną bazą wypoczynkową dla duchowieństwa katolickiego, które zdala od gwaru wielkich naszych kąpielisk, ma możność spędzić wywczasy **na łonie** pięknej natury. W sierpniu odbywał się w Dębkach **obóz kapelanów harcerskich;** obóz liczył około **100 uczestników.** Pozatem bawiło w Dębkach wielu przedstawicieli duchowieństwa zakonnego.

—:00:—

Połowy najcenniejszej ryby Bałtyku

Zazwyczaj po święcie Matki Boskiej Zielnej rybacy wzdłuż półwyspu Helskiego, jak również wzdłuż brzegów otwartego Bałtyku rozpoczynają częściowe połowy najcenniejszej po łososiu ryby — **węgorzy.** Połowy dokonywane są specjalnie intensywnie przy końcu sierpnia, następnie przez wrzesień i październik, poczem sezon mija. Trwa wprawdzie jeszcze połów węgorzy przez zimę, ale są to gatunki drobniejsze, które rybacy łowią na wodach zatoki Puckiej. Drobne te gatunki łowi się przy pomocy ościeni, czyli bodorów, lub na haczyki. Na półwyspie Helskim praktykowany jest połów przy pomocy sieci zwanych **żakami.**

4 miljony 330 tys. zł. na Fundusz Obrony Morza

Według ostatniego zestawienia na Fundusz Obrony Morskiej zebrano w gotówce i papierach wartościowych **zł. 4.329.511.25.** Część tych pieniędzy została przekazana do dyspozycji Marynarki Wojennej, w związku z rozpoczęciem budowy łodzi podwodnej im marsz. Piłsudskiego.

——ooOoo——

Czy grozi nam zmniejszenie eksportu węgla?

G. B. G. donosi o dążeniach **Szwecji**, jak również **Łotwy do uniezależnienia się od importu węgla.** Jak wiadomo zarówno Szwecja jak i Łotwa są poważnymi odbiorcami polskiego węgla.

W pierwszych dniach bm. rozpoczęta ma być budowa wielkiej Elektrowni wodnej **pod Kegums na Łotwie.** Prace przygotowawcze powierzone zostały Szwedzkiej grupie rzeczoznawców. Z chwilą gdy wynik badań terenowych i warunków wodnych wypadnie pomyślnie, podpisana zostanie umowa z firmą „Svenska Entreprenad A. B." w Sztokholmie, która wykonała już tego rodzaju budowlę, zarówno w Rosji jak i w innych krajach Europy Wschodniej.

Energja nowej elektrowni wodnej w Kegums, ustalona początkowo na **35.000 kilowatów** będzie mogła być powiększona w przyszłości do **70.000 kw.** Stworzenie wielkiej elektrowni jest dla Łotwy, jak wynika z oficjalnych oświadczeń, kwestją palącą, jeśli się zważy, że **zapotrzebowanie prądu przewyższa dwukrotnie możliwości dotychczasowej produkcji;** pozatem jednak, jak podkreśla łotewski minister skarbu Ehkis, możność zaopatrzenia kraju w prąd elektryczny, wydobyty z własnej siły wodnej, ma dla Łotwy tem większe znaczenie, że oznacza **uniezależnienie się od importu węgla.**

Prasa Szwedzka zajmuje się ostatniemi czasy badaniem kwestji **ewentualnego zastąpienia węgla przez wykorzystanie własnych napędowych sił wodnych, względnie przez używanie węgla drzewnego, którym Szwecja rozporządza w dostatecznej ilości.** Powodem tych rozważań jest również **chęć uniezależnienia się od zagranicy**, ponieważ Szwecja własnego węgla, jak wiadomo nie posiada. W okresie słabej konjunktury węglowej ubiegały się o rynek szwedzki prawie wszystkie kraje eksportowe, rywalizując ze sobą co do ceny gatunków. Obecnie jednak, po umowie polsko-angielskiej, Szwecja czuje się, jak wynika z doniesień prasy, pokrzywdzona. Kwestyj wyeliminowania importu węgla poświęca się tem więcej uwagi, że import ten obciąża bilans handlowy Szwecji sumą **około 200 miljonów koron rocznie** (łącznie z innemi materjałami napędnemi). Sama Szwecja produkuje tylko **400 tysięcy ton rocznie co stanowi zaledwie 6% zapotrzebowania.** Natomiast z istniejących 8.8 miljona P. S. siły wodnej wyzyskanych jest **zaledwie 2 miljony P. S.;** pozatem Szwecja posiada 13 miljonów cbm. drzewa, nadającego się do produkcji węgla drzewnego.

Opinja szwedzka śledzi z wielkiem zainteresowaniem pracę ekspertów, mających zbadać zarówno techniczne jak i finansowe możliwości odpowiedniego zastąpienia importu węgla krajowego elektrycznością. — Wobec dobrego położenia materjalnego Szwecji należy się liczyć z prawdopodobieństwem zapoczątkowania tego rodzaju zmiany w gospodarce szwedzkiej, z chwilą kiedy wynik badań ekspertów stworzy odpowiednie podstawy. Należy dodać, że jedna z przyczyn, dla których Szwecja interesuje się obecnie tem zagadnieniem, są doświadczenia z czasów wojny 1914—18, kiedy państwa skandynawskie odcięte były od swoich dostawców węglowych.

Zwyczaje, obyczaje i wierzenia Kaszubów

Mieszkańcy naszego wybrzeża, Kaszubi, mają podobnie jak mieszkańcy innych dzielnic Polski swoje ciekawe zwyczaje i wierzenia przekazywane z pokolenia na pokolenie. Rybacy kaszubscy szczególną uwagę zwracają na dzień 1 sierpnia, **jako dzień św. Piotra, patrona rybaków i rolników.** Kaszubi na Kępie Swarzewskiej wierzą, że każdy zamożny rolnik, o ile koła wozu umacza w dniu 1 sierpnia w morzu, może liczyć na to, że żniwa mu się powiodą. Na Kępie Puckiej, jak i w miejscowościach, położonych wzdłuż brzegów zatoki Puckiej istnieje przekonanie, że **na św. Piotra można kosić żyto**, (żniwa nad morzem odbywają się później niż w głębi kraju), choćby było jeszcze niedojrzałe, bo nie zniszczeje. Na sierpień przypada też okres „spadania gwiazd". Lud kaszubski, obserwując to zjawisko, wyraża przekonanie, że **są to łzy św. Wawrzyńca**, męczennika czczonego na całem wybrzeżu.

Kaszubi mają swoją medycynę ludową, która posiada **zasadnicze i najpopularniejsze lekarstwo** na choroby, co do którego jest podejrzenie, że pochodzi z czarów. Jest to roślina zwana tu „morzobob, tj. **widłak**, zwany w głębi Polski „babimur" lub „morzybaba". Lekarstwo z rośliny tej sporządza się na słodkiem mleku. Zdaniem Kaszubów „to czede chto łeczarowany je, to ten djachel muszy regnac" (jeżeli ktoś jest zaczarowany, to znajdujący się w nim djabeł musi wyjść). Przy używaniu wszelkich lekarstw domowych stosuje się zaklęcia, któremi odsuwa się zło na bezludne miejsca, lub na zwierzęta.

Rybacy śródlądowi na Kaszubach mają ciekawe sposoby połowu ryb w jeziorach, stawach i na wodach spokojnych. Do połowu ryb np. używa się więcierków z witek wierzbowych i siatek. Więcierki zastawia się w wodach spokojnych i obkłada dokoła słomą. Gromadzące się małe ryby koło więcierka stają się przynętą dla ryb wielkich, które łowią się w więcierkach. Niegdyś łowiono też zapomocą „gaców", sieci z małym otworem, ustawianych wpoprzek rzeki. Gacami łowią jeszcze starzy rybacy nad brzegami rzeki Raduni.

Jak Niemcy zamieniły afrykańską kolonię na Helgoland

„Deutsche Allgemeine Zeitung" drukuje cykl historycznych artykułów dotyczących dawnych kolonij niemieckich. Ciekawą jest zwłaszcza historja kolonji niemieckiej „ziemi Witu" w Afryce wschodniej. Wywarła ona jak wiadomo niemały wpływ na politkę Europy, a nawet zmieniła europejskie granice w r. 1890. Pierwszy Niemiec przybył na terytorjum Witu i zdołał nawiązać przyjazne stosunki z sułtanem Achmedem z Fumo Lutti w r. 1867. — Ten sam sułtan w roku 1886 odstąpił specjalnie ukonstytuowanemu towarzystwu prywatnemu, oczywiście niemieckiemu, **60-klm. pas wybrzeża Afryki na równiku nad Oceanem Indyjskim wraz z tak zwanem „zapleczem".** — Obszar ten stosunkowo nieznaczny, był jednak **że solą w oku dla Anglików, wbijał się bowiem klinem między angielską Kenję i Somali.** W dodatku, Niemcy dzięki zdolnościom osobistym swych pionierów w Witu zdołały zjednać sobie wrogi dotychczas szczep Calla we wspólnej krucjacie przeciwko wojowniczym Somalijczykom, co mogło w konsekwencji spowodować rozciągnięcie zwierzchnictwa niemieckiego na sąsiednią **Abisynję.** Wobec tej groźby Anglicy szybko zdecydowali się i **dnia 1 lipca 1890 stanął w Londynie układ, mocą którego Helgoland, dotychczas angielski, przeszedł na własność Niemiec, a Anglicy** objęli w posiadanie ziemię Witu, zyskując dla Kenji dostęp do morza. Jest to jeden z tych rzadkich układów, z którego obydwie strony były naprawdę zadowolone.

Wodne szybownictwo nad polskiem morzem

Nad morzem polskiem odbywały się próby **wodnoszybownictwa.** Wyniki jakie osiągnięto podczas próbnych lotów są wprost **rewelacyjne.** Trzeba nadmienić, że trzy państwa dotychczas zajmują się wodnoszybownictwem, a mianowicie: **Niemcy, Portugalja i Rosja.** Zbudowany przez konstruktorów polskich pp. Muraszewa i Tomaszewskiego z Warszawy wodnoszybowiec jest w całości wykonany w kraju. Start wodnoszybowca jest nieslychanie krótki. Aparat połączony linką z motorówką natychmiast wznosi się wysoko w górę już przy szybkości trzydziestu kilometrów na godz. Przy szybkości holującej motorówki 40 km. na godz. **osięgnięto wysokość 200 metrów** (pilot Rudzki). Obecnie loty próbne zostały zakończone, aparat zdemontowano i w Warszawie rozpoczną się badania laboratoryjne. Na czele ekipy wodnoszybowcowej stał mjr. dyplomowany Szczudłowski z Warszawy.

Budowa fabryki konserw i wędzarni w porcie gdyńskim

Naprzeciw Stoczni Rybackiej przy ul. św. Piotra w Gdyni, rozpoczęto budowę jeszcze jednej **wędzarni o 32 piecach**, połączonej z nowoczesną fabryką konserw rybnych. Jest to pierwsza bałtycka fabryka konserw i wędzarnia ryb „Temporyb", Króliczek i Czerkawski. Firma pod tą nazwą pracuje już od kilku lat w porcie rybackim w Gdyni; uruchomiła ona jedna z pierwszych, w niektórych zaś specjalnościach pierwsza, produkcję konserw rybnych w Gdyni. Jak wytwórnia konserw tak i wędzarnia będą uruchomione jeszcze przed rozpoczęciem zimowego sezonu szprotów i śledzików.

Pierwszy port rybacki nad otwartym Bałtykiem

Przed kilku miesiącami rozpoczęto budowę pierwszego portu nad otwartym Bałtykiem w Wielkiej Wsi Hallerowie. Olbrzymi rozmach prac przy budowie tego portu wyraził się zakończeniem pierwszego okresu prac, a mianowicie ukończona została budowa konstrukcji drewnianej mola zachodniego i wschodniego. Mola osiągnęły już przepisową i właściwą długość. Zdementowany nawet został już kafar czołowy na molo zachodniem. Ukończona została praca bagrów ssąco-czerpakowych. Bagry dokonały w kilku miejscach **pogłębienia basenu portu do głębokości 6 metrów.**

Do znajdującego się w stadjum budowy portu rybackiego w Wielkiej Wsi — Hallerowie, zawinął ostatnio pierwszy statek, którym okazała się moorówka niemiecka „Erika" z Leby. **Motorówka rzekomo szukała schronienia przed nadciągającą burzą.** Kierownictwo portu jednak poleciło żeglarzom płynąć do Helu, gdyż jak stwierdzono żadnej burzy nie spodziewano się w ciągu najbliższych godzin. Pozatem port rybacki w Wielkiej Wsi — Hallerowie nie nadaje się jeszcze do przyjmowania statków i łodzi motorowych.

Wydawca za „Katolicką Spółkę Wydawniczą" Skę z ogr. odpow.: Jan Duch. — Redaktor odpowiedzialny mgr. Konstanty Turowski. — Drukarnia „Głosu Narodu" pod zarz. R. Ferka.